

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 118/2011-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. D. L., K., a Mgr. M. Č., B., zastúpených advokátom JUDr. F. V., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2 To 240/10 z 11. novembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. D. L. a Mgr. M. Č. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. januára 2011 doručená sťažnosť Mgr. D. L. a Mgr. M. Č. (ďalej len „sťažovateľky“), ktorou *namietali porušenie* svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 To 240/10 z 11. novembra 2011 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľky boli rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 5 T 75/03 zo 14. mája 2010 uznané vinnými z trestného činu poškodzovania veriteľa vo forme spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 a § 256 ods. 1 písm. a) a ods. 4 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon účinného do 1. septembra 1999 (ďalej len „Trestný zákon“), na skutkovom základe v tomto rozsudku uvedenom, za čo im bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov, ktorý im bol podmienenečne odložený s určenou skúšobnou dobou vo výmere dvoch rokov.

3. Proti rozsudku súdu prvého stupňa podali sťažovateľky odvolanie, ktoré krajský súd napadnutým uznesením zamietol ako nedôvodné.

4. Podľa názoru sťažovateľiek krajský súd postupoval pri hodnotení vykonaných dôkazov svojvoľne a arbitrárne a napadnutým uznesením porušil ich označené základné práva. Svoju sťažnosť odôvodňujú v podstatnom takto: «Odvolací súd proti rozhodnutiu ktorého ústavná sťažnosť smeruje sa dopustil závažného porušenia práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 / Ústavy SR a porušenia práva podľa čl. 6 ods. 1/ Dohovoru o ochrane ľudských práv, a to tým, že napriek skutočnosti, že kľúčovým svedkom v prejednávanej veci bol svedok R., inak osoba pozbavená svojprávosti, prevzal do svojich hodnotiacich úvah jeho výpovede na hlavnom pojednávaní a v prípravnom konaní, napriek skutočnosti, že nemal dostatočný podklad na takýto postup. Podľa § 146 Tr. por. , ak vzniknú pochybnosti o správnosti znaleckého posudku, alebo ak je znalecký posudok nejasný, alebo neúplný, treba požiadať znalca o vysvetlenie a doplnenie posudku. Ak by to nevedlo k odstráneniu pochybností, alebo nejasností znaleckého posudku, alebo úplnosti znaleckého posudku, treba pribrať iného znalca.

Týmto ustanovením sa odvolací súd neriadil. Odôvodnil otázku znaleckého posudku, ktorým bol skúmaný duševný stav svedka R. R. tak, „aj tento považuje odvolací súd za dostatočný na preskúmanie skutkových okolností prípadu“. Viac sa s obsahovými námietkami nás odvolateľiek nezaoberal a hneď prešiel do všeobecného skutkového rámca

svojimi vývodmi a usúdil, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je správne. Napriek našim námietkam v dôvodoch odvolania o tom, že vypočutý znalec PhDr. P. M. na otázku obhajcu uviedol, že „spis som študoval, ale zameral som sa na tie veci, ktoré boli potrebné pri vypracovaní znaleckého posudku. Ja som sa neoboznámil so znaleckým posudkom o zbavení svojprávnosti svedka. Zo spisu som si vybral výpovede svedka, ktoré som považoval za dôležité pre môj posudok. Preštudoval som aj iné výpovede svedka“. Zobral do úvahy toto znalecké dokazovanie, hoci súčasťou spisu bol aj listinný dôkaz znalecký posudok ako podklad k pozbaveniu tohto svedka svojprávnosti, pričom tento listinný dôkaz dospel k iným záverom pri stanovení diagnózy.»

5. Sťažovateľky ďalej v sťažnosti podrobne opísali, v čom považujú postup znalca za nesprávny, pričom zdôrazňujú, že podľa ich názoru znalec pri vypracovaní znaleckého posudku, ktorý bol dôležitým dôkazom v predmetnom trestnom konaní, nevzal do úvahy všetky výpovede svedka, ale len tie časti, ktoré si vzájomne neodporovali. V závere sťažnosti sťažovateľky napokon namietajú aj nezákonný postup krajského súdu pri čítaní výpovedí svedkov, ku ktorému uvádzajú: „Ďalšou námietkou, ktorá má vplyv na spravodlivý proces je aj tá skutočnosť, či bolo správne, keď odvolací súd nezobral do úvahy zákonnosť postupu čítania výpovedi svedka L. a svedka L. podľa § 213 ods. 1/ Tr. por.. Súd čítal výpovede uvedených svedkov napriek tomu, že títo v danom čase sa hlavného pojednávania nezúčastnili a tak nemali možnosť vykonať svoje rozhodnutie, či využijú svoje zákonné právo vo veci nevypovedať, alebo či vypovedať budú.“

6. V petite sťažnosti sťažovateľky žiadajú vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených základných práv uznesením krajského súdu, zrušil napadnuté rozhodnutie, vec vrátil na nové konanie a priznal im náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

7. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy

podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podstatu podanej sťažnosti tvorí nesúhlas sťažovateľiek s vyhodnotením dôkazov zo strany krajského súdu v súvislosti s tým, že krajský súd dospel k záveru o ich vine zo spáchania trestného činu poškodzovania veriteľa, pričom sťažovateľky sú presvedčené, že pri správnom vyhodnotení dôkazov (najmä záverov znaleckého dokazovania) by nebolo preukázané, že by sa boli trestného činu, za ktorý boli odsúdené, dopustili. Druhá námietka sťažovateľiek spočíva v tvrdení o nedodržaní zákonných podmienok čítania svedeckých výpovedí.

12. Krajský súd sa pri svojom rozhodovaní zaoberal aj uvedenou obranou sťažovateľiek, ktorú však vyhodnotil ako nedôvodnú. V napadnutom uznesení sa stotožnil so závermi súdu prvého stupňa v otázke vyhodnotenia splnených zákonných podmienok na čítanie svedeckých výpovedí a pokiaľ ide o znalecký posudok, ktorým bol skúmaný duševný stav svedka R. R., aj tento vyhodnotil ako dostatočný podklad na meritórne rozhodnutie. Zároveň však krajský súd zdôraznil, že skutkový stav bol preukázaný aj na základe iných skutočností, než je namietaný znalecký posudok, a v odôvodnení uznesenia k tomu v podstatnom uviedol: „Bolo preukázané v tomto smere, že obžalované prostredníctvom svedkov L., L. hľadali kupca na predaj spoločnosti, ktorou dovtedy riadne podnikali vo farmaceutickej oblasti. Prostredníctvom L. sa im podarilo nájsť osobu R. R. Odhliadnúc od znaleckých záverov bolo preukázané, že táto osoba bola neznalá pomerov v podnikaní. Táto osoba už v čase predaja firmy bola liečená na psychiatrickej nemocnici, pričom nemala žiadny majetok ani finančné prostriedky na odkúpenie spoločnosti, o čom musel jej známy L. vedieť. Podľa zmluvy o prevode obchodného podielu by mala táto osoba vyplatiť v deň podpísania zmluvy každej odmenu vo výške 3 000 000,- Sk. Samé obžalované v prípravnom konaní uviedli, že im R. uhradil každej po 1 500 000,- Sk, ale doklad o tom nemajú ani tento príjem neuviedli v daňovom priznaní, keďže boli oslobodené od dane z príjmov. Ďalej uviedli, že po odkúpení tovaru za kúpnu cenu za tovar neuhradili, ale túto cenu započítali voči dlžobe, ktoré mali voči R. vyplývajúcej z neuhradenej polovice kúpnej

ceny z prevodu obchodných podielov firmy. Ohľadne príjmu kúpnej ceny za tovar predložili výdavkové doklady podpísané nimi a R. aj keď fakticky ako uviedli, tieto sumy neuhradili. Jednoznačne bolo preukázané aj to, že svedok R. nemohol v žiadnom prípade vlastniť uvedenú finančnú čiastku, keďže nemal iný príjem okrem sociálnych dávok, resp. invalidného dôchodku. Ďalej bolo zistené, že svedok R. potom, čo mu zomrela stará mama, stal sa bezdomovcom, súd ho nevedel vypátrať za účelom účasti znalca, nájdený bol až v psychiatrickej nemocnici. V čase predaja nebol nikde zamestnaný a po nadobudnutí vlastníctva spoločnosti v roku 2003 bol vyhlásený za nesvojprávneho. Ešte pred zbavením svojprávnosti krátko po prevode firmy ten istý mesiac predal R. R. celý majetok spoločnosti, teda tovar hmotný investičný majetok obžalovaným, ktoré mu mali uhradiť kúpnu cenu, čo vyplýva z výdavkových dokladov, pričom však v skutočnosti táto cena vyplatená nebola. Tvrdenie obžalovaných, že im svedok R. vyplatil každej 1,5 mil. Sk, je nedôveryhodné vzhľadom na vyššie uvedené úvahy svedka R. Tak isto je veľmi nepravdepodobné, aby niekto nevystavil príjmový doklad na takú vysokú sumu.

V konaní bolo teda jednoznačne preukázané, že svedok R. R. je osobou mentálne retardovanou, bez príslušného vzdelania v odbore farmácie, ale aj akýchkoľvek skúseností v oblasti podnikania. Je invalidný dôchodca, bol liečený na psychiatrickom oddelení. Skutočnosť, že takáto osoba nemohla disponovať sumou 3 mil. Sk, je týmto prakticky preukázaná. Okolnosti, za akých došlo k vyhľadaniu tohto svedka a k prevodu obchodných podielov na jeho osobu, nasvedčujú tomu záveru jednoznačne, že bol zneužitý na účel uvedený v obžalobe krajského prokurátora. Zo zabezpečených dôkazov, možno vyvodzovať záver, že na trestnej činnosti sa aktívne podieľali aj ďalšie osoby, ktoré však trestne stíhané neboli. Z týchto okolností je zrejmé, že svedok R. za prevod obchodných podielov nevyplatil žiadne finančné prostriedky, naopak sám dostal odmenu v určitej výške. Skutočnosť, že došlo k odkúpeniu majetku spoločnosti formou započítania dlhov z prevodu obchodných podielov spôsobila, že v konečnom dôsledku ostala spoločnosť M.D. P. bez majetku a finančných prostriedkov a tak neschopná plniť svoje záväzky voči veriteľovi. Obžalované Mgr. L. a Mgr. Č. naďalej podnikajú, avšak už bez záväzkov voči svojim dodávateľom z predchádzajúceho obdobia.

Po právnej stránke konanie obžalovaných naplnilo všetky zákonné znaky spolupáchateľstva trestného činu podľa § 9 ods. 2, § 256 ods. 1 písm. a/ ods. 4 Tr. zák.,

pretože popísaným konaním v skutkovej vete prvostupňového rozsudku čiastočne zmarili uspokojenie svojho veriteľa tým, že scudzili majetok dlžníka a takýmto činom spôsobili škodu veľkého rozsahu.“

13. Ústavný súd pri posudzovaní namietanej ústavnej nekonformnosti napadnutého uznesenia s poukazom na svoju ustálenú judikatúru predovšetkým konštatuje, že pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavnému súdu neprináleží hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti (II. ÚS 1/95). Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo záväznou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

14. Ústavný súd ďalej zdôrazňuje, že mu v intenciách uvedeného zásadne neprislúcha hodnotiť vykonané dôkazy (výsluch svedkov, znalecké dokazovanie a iné), tak ako to požadujú sťažovateľky vo svojej sťažnosti. Takýto postup ústavného súdu by bol nielen v príkrom rozpore s už uvedenými úlohami ústavného súdu, ale popieral by základnú zásadu ústnosti a základnú zásadu bezprostrednosti trestného konania, ktoré vytvárajú najlepšie predpoklady na zistenie materiálnej pravdy.

15. Z predloženej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľky v podstate požadujú revíziu uznesenia krajského súdu, ktorým bolo zamietnuté ich odvolanie proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu. Sťažovateľky sa zamerali na znalecké dokazovanie a nepriamo aj na niektoré svedecké výpovede, ktoré napokon samy v sťažnosti vyhodnotili z pohľadu ich (ne)hodnovernosti, príp. účelovosti, pritom dospeli k opačným záverom ako všeobecné súdy. Inak povedané, závery znaleckého dokazovania a výpovede, ktoré sťažovateľky

považovali za nehodnoverné, resp. sporné, všeobecné súdy posúdili ako hodnoverné a naopak.

16. Ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd vo svojom uznesení dostatočne vyhodnotil vykonané dokazovanie a na sporné otázky namietané sťažovateľkami dal kvalifikované odpovede. Vôbec preto nemožno tvrdiť, že by rozhodnutie krajského súdu bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Okolnosť, že sťažovateľky majú odlišný názor, nezakladá porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru. Ústavný súd preto nemá dôvod zasahovať do záverov krajského súdu. K namietanému nezákonnému prečítaniu svedeckých výpovedí ústavný súd len dopĺňa, že z obsahu sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že svedkovia, ktorých výpovede boli prečítané, využili svoje právo a odmietli vypovedať pred súdom a práve na základe tejto skutočnosti v súlade so zákonom pristúpil všeobecný súd k prečítaniu ich skorších výpovedí. Postup konajúceho súdu preto nemožno považovať za nezákonný a k porušeniu označených základných práv nemohlo dôjsť ani z pohľadu nedodržania procesných záruk.

17. Ústavný súd konštatuje, že právo na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie neznamená právo na úspech účastníka v súdnom konaní. V trestnom konaní to znamená, že odlišné vyhodnotenie dôkazov týkajúcich sa ustálenia otázky viny zo strany všeobecného súdu oproti ich vyhodnoteniu obžalovanými nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. na spravodlivé súdne konanie (mutatis mutandis napr. II. ÚS 37/01).

18. Napokon k *namietanému neúplnému vykonaniu všetkých navrhovaných dôkazov (kontrolný znalecký posudok) ústavný súd dodáva, že z práva na obhajobu a spravodlivý súdny proces nevyplýva pre sťažovateľky právo, aby súdy akceptovali všetky ich návrhy na vykonanie dokazovania, ale aby mali možnosť tieto návrhy predniesť. Rovnako Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zakotvuje, že súd nie je povinný za každých okolností vykonať všetky dôkazy, ktoré strana navrhne. Prípustnosť dôkazov nie je dohovorom regulovaná a ide o otázku, ktorú upravuje predovšetkým vnútroštátne právo. Takisto význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania je otázka, ktorú posudzujú*

predovšetkým vnútroštátne orgány (rozhodnutie Engel c. Holandsko z 8. júna 1976, séria A, č. 22, s. 38-39, § 91, podobne II. ÚS 25/07).

19. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05). Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je teda absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. O taký prípad išlo aj v prerokúvanej veci, a preto ústavný súd z už uvedených dôvodov považuje sťažnosť za zjavne neopodstatnenú.

20. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

21. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľiek, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. apríla 2011